СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI. Ч. 183. Джерзі Сіти, Н. Дж., вівторок, 9-го серпня 1938. No. 183. Jersey City, N. J., Tuesday, August 9, 1938. VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ В ЕЛИЗАБЕТІ

ЕЛИЗАБЕТ (Ню Джерзі). — В неділю, 7 серпня ц. р., влаштовано тут перший День Українського Народного Союзу. Врочистість відбулася в Ліндені, Н. Дж. Не зважаючи на те, що погода була загрозлива, а навіть перепав дрібний дощ, День пройшов успішно. Було присутніх коло 1,000 людей.

Свято відкрив предсідник Злучених Відділів У. Н. Союзу, П. Сташків, і передав провід Дня головному фінансовому секретареві-касієрові, Р. Слободянові, котрий виголосив коротку річеву бесіду.

Промовляли теж головний радний п. Іван Ваверчак з Перт Амбою, Н. Дж., і предсідник стейтової організації, п. В. Буката.

Хор співацького тов. „Боян", під проводом п. М. Ядловського, відспівав кілька пісень. Дуже приємне враження зробив на присутніх виступ танцюристів в українських строях в числі 35, що танцювали українські танці під проводом молодого союзовця, І. Романовича.

„УКРАЇНСЬКИЙ ПОСТУПОВИЙ КЛЮБ" ПОСВЯЧУЄ ВРОЧИСТО ПРАПОРИ.

КЕНИЛВОРТ (Ню Джерзі). — У гарно приладженім гайку Петрилова влаштував Український Поступовий Клюб, відділ 70 У. Н. Союзу в Джерзі Сіти, Ню Джерзі, в неділю, 7 серпня, 36-літній ювилей, врочисте посвячення прапорів та пікнік.

Не зважаючи на невиразну погоду, свято відділу стягнуло поважне число гостей. Врочистого посвячення доконав о. Володимир Лотович, парох української католицької церкви в Джерзі Сіти, виголошуючи притому відповідну промову. Керував святом п. Григорій Євусяк, контрольор відділу.

Микола Мурашко, предсідник У. Н. Союзу, у своїй промові витав відділ в імені головного уряду У. Н. Союзу. Бесідник підняв як спільність між американським і українським прапором боротьбу за волю. Пошанування для прапору серед української іміграції є доказом, що український дух серед української іміграції не завмер, але жиє й запалює до боротьби за кращу долю всього українського народу. За волю Америки впало багато людей, і українці знають, що впаде теж багато жертв, заки український прапор буде повівати свобідно в золотоверхім Києві, свобідній столиці свобідної України. Бесідник вказав на важку працю урядників і членів, на великі заслуги організації для допомоги вдовам і сиротам та показував, що це все було можливе завдяки існуванню У. Н. Союзу. Реєстри відділу в головній канцелярії показують, що У. Н. Союз виплатив для родин членів відділу посмертнових на суму $28,133.39, а ті померлі члени відділу вплатили до Союзу $5,018.36. Ці цифри є виразним доказом, що У. Н. Союз виконує супроти членів свої зобовязання. Від відділу промовляв урядник відділу, п. Іван Щур.

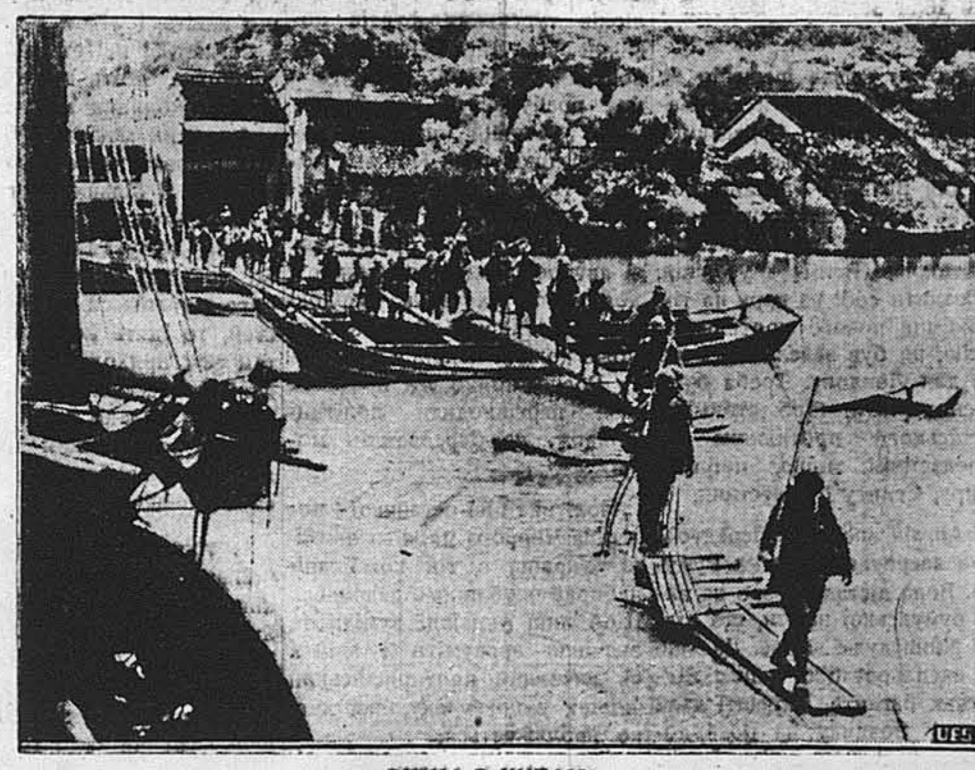
„ТОВАРИСТВО ІМ. МИХАЙЛА ГРУШЕВСЬКОГО" В НЮАРКУ СВЯТКУЄ ЮВИЛЕЙ.

ГИЛСАЙД (Ню Джерзі). — Товариство ім. Михайла Грушевського, відділ 219. У. Н. Союзу в Нюарку, Н. Дж., відсвяткувало врочисто свій 20-літній ювилей фестином і посвяченням прапорів у місцевім парку Гилсайд Ґров.

В 11-тій годині рано о. д-р В. Клодницький відправив полеву Службу Божу. Співали обєднані хори українських православних церков у Нюарку й Байони під диригентурою п. Й. Букати. По спільному о-ліді відбулося врочисте посвячення прапорів, котрого доконали: о. д-р В. Клодницький, парох української православної церкви в Нюарку, та Л. Весоловський, парох української православної церкви в Ню Йорку. Оба священики витали потім прапори відповідними промовами. В імені головного уряду У. Н. Союзу витав свято Дмитро Галичин, головний рекордовий секретар У. Н. Союзу, вказуючи на значіння прапорів як символів живої ідеї й живої обєднуючої акції. Далі промовляли: Омелян Ревюк витав відділ в імені щоденника „Свободи", п. Іван Лисак, головний радний У. Н. Союзу, М. Близнак, секретар від. 219 У. Н. Союзу 204. та Володимир Буката, предсідник Організації стейту Ню Джерзі.

УКРАЇНСЬКІ ДІЯЧІ ЖЕРТВОЮ АВТОМОБІЛЬНОГО ВИПАДКУ.

БРИДЖПОРТ (Конетикот). — Українські громадяни й громадянки з Ню Йорку: Володимир Череватюк, заступник голови ЦУ ОДВУ; Евстахій Кривень, скарбник ЦУ ОДВУ; Василь Сцібайло, голова 10. відділу Одву; Евгенія Сцібайло, фінансова секретарка 10. відділу ОДВУ; Евгенія Площанська і Василь Іваник, секретар 10. відділу ОДВУ у Ню Йорку впали по дорозі на „День Української Жінки" в стейті Конетикот минулої неділі жертвою поважного автомобільного випадку. В. Череватюк і Евгенію Сцібайло в критичному стані відвезено до шпиталю в Бриджпорті, інші дізнали поважних потовчень.

ВІЙНА В КИТАЮ.

У поході на Ганков, тимчасову столицю Китаю, японські війська збудували хиткий перехід на цій річці, котрої води піднялися від вод ріки Янгце. Японська команда каже, що китайці зірвали гаті ріки Янгце, щоб залляти околицю й здержати наступ японців.

ПОЖЕЖІ В ПЕРЕМИЩИНІ І РУДЕЧЧИНІ.

В останніх днях було кілька пожеж по селах перемиського повіту. І так, у Библі згоріли будинки Михайла Петровича. Шкода сягає понад 1,000 зл. У Дубецьку згоріли будинки В. Кустри. Шкода сягає понад 5,000 зл. У Шептицях, пов. Рудки, згоріли будинки Михайла Макара і трьох сусідів з живим та мертвим інвентарем. Причина пожежі невідома.

ЖІНКА ВРЯТУВАЛА ЖИТТЯ ЇДУЧИМ ДРЕЗИНОЮ.

Залізничою дрезиною вертала ся до Стрия комісія відділу доріг: інж. Шельц і Оскар. Дрезину вів моторничий Юрчик. Між Гаями Вижними й Рихтичами їдучі завважили якусь жінку, що давала знаки, щоб забратися з рейок. Рейками наближався особовий поїзд зо Стрия. Їдучі вискочили з дрезини й утекли набік. Поїзд розбив дрезину. Врятовані обдарували свою спасительку квотою 25 зл. за урятування життя.

КАРА ЗА КРАДІЖ АВТА.

За крадіж авта міністра справедливости паризький суд вимірив злодієві Карлові Гізеле найвищу кару. Покараний зорганізував своє підприємство дуже зручно, відкривши в шістьох містах Франції свої филії, в яких перепродував крадені самоходи. З тією метою подавав до преси оголошення того змісту, що високий кольоніяльний урядовець, призначений до Індокитаю, мусить негайно продати новокуплене авто. Один з найзручніших успіхів цього злодія від самоходів розглядав саме тепер паризький суд. Гізеля вкрав перед міністерством справедливости новісенький самохід міністра справедливости Кампонкі і відпродав його три дні пізніше президентові апеляційного суду в Марсей, Ворепові. За цю мандрівку самоходу міністра справедливости, що викликала велике зацікавлення між французькими судовими колами, вимірив паризький суд найвищу кару.

ВІДКРИЛИ НОВІ КАТАКОМБИ.

Нові катакомби в Римі в околиці він Апія відкрила папська археольоґічна комісія. В катакомбах відкрили нові гроби з написами латинською і грецькою мовою. Здогадуються, що катакомби походять з другої половини IV. віку. Дослідами нововідкритих катакомб занялася спеціяльна комісія.

НЕЧУВАНІ ВІДНОСИНИ В ПАРКАХ.

Большевицька преса поміщує листи читачів з жалобами на нечувані відносини в московських парках і городах, у яких нема лавок. Вечором у парках та городах нема світла і тому діються в них нечувані неморальні історії, не згадуючи про всякі грабункові напади на прохожих і поодиноких міліціянтів.

АРЕШТУВАЛИ ВБИВНИКА ВЛАСНИКА РЕСТОРАНУ.

Поліція у Станиславові арештувала 37-літнього М. Ковалюка, який признався до вбивства Богдана Демянчука, власника ресторану в Надвірній. При вбивникові знайшла поліція пограбовані предмети і 507.10 зл. Убивник був два тижні в Надвірній і заходив до ресторану Демянчука.

ЛІҐА ПРОТИ ЗАКОХАНИХ.

Одна ліґа ірляндського міста Лондондері прийшла до висновку, що деякі громадяни міста ведуть неморальне життя. Є це „Ліґа для морального розвитку" (як у старій німецькій фарсі Арнольда і Баха „Еспанська муха") і вона рішила, що треба заборонити закоханим зустрічатися потайки. Отже: не вільно ходити на прохід до місяця, ані нишком (а прилюдно) цілуватися. Не вільно ходити без цілі вночі на прохід, навіть по оживленій вулиці Карлайд. Молодим парам взагалі не вільно показуватися на вулиці, бо за ними стежать таємні аґенти — члени згаданої Ліґи, які мають „дижури", поділивши місто на ріжні відтинки.

ЗДАВАВ ІСПИТ „У ЗАСТУПСТВІ".

Станиславівська поліція заарештувала 24-літнього Теофіля Гловацкого, який здавав іспит у гімназії за своїх товаришів, уживаючи фальшивих леґітимацій.

ДОКУМЕНТ, ЩО НЕ ДІЙШОВ ДО ЛЮДСТВА.

Один з перших морських листів та одночасно один з найцікавіших ніколи не дійшов до людства. Він звідомляв про відкриття Америки і вислав його Христофор Колюмб. У поворотній дорозі, після відкриття нової землі, Колюмба 14-го лютого 1493 року заскочила буря. Побоюючися, щоб його корабель не пішов на дно, він написав листа до короля Еспанії, повідомляючи його про свої відкриття. Лист, написаний на пергамені, вложив Колюмб до невеличкої бочки та кинув у море. На другий день буря втихла і Колюмб щасливо добився до берегів Еспанії. Якби він був загинув, про його відкриття Америки світ був би не знав, бо бочівки з його листом і досі не виловили.

ДЕРЕВО ЗАМІСЦЬ БЕНЗИНИ.

З Москви виїхало 12 вантажних самоходів, яких мотори порушують не бензиною, але деревом. Траса, довжини 10,650 км., веде з Москви до Ленінграду — Мінська — Києва і до Москви. Цю трасу самоходи мають переїхати за 60 днів. На цілій трасі ульджено відповідні склади з деревом, кожний самохід може забрати запас палива на 100 км. Метою цього рейду випробувати вантажні самоходи, що їх мотори порушують деревом, бо продукція бензини на потреби вантажних самоходів не вистачає. Слід зазначити, що хліборобство зуживає майже 2/3 загальної продукції бензини. Справу переходу з бензини на дерево пояснюють теж мілітарними оглядами, бо на випадок війни бензина необхідна для війська.

З ПОНУРИХ ТАЙН ПОЛЬСЬКИХ ТЮРЕМ

ВАРШАВА. — В польському соймі вніс український посол д-р С. Біляк інтерпеляцію в справі загадкової смерти українського політичного вязня, Володимира Нидзи. Ця інтерпеляція є такого змісту: В карній вязниці у Равичу помер нагло 11 липня ц. р. політичний вязень Володимир Нидза, 24-літній студент львівської політехніки, який відсиджував кару за участь у нападі на консулят СССР у Львові. Батько Нидзи дістав повідомлення з тюрми, що його син повісився. Він негайно прибув до тюр. Показалося, що труп не мав ніде знаків на шиї від повішення. Також інші вязні говорили, що день певішення. Також інші вязні говорили, що день передтим він весело розмовляв з ними й нічим не натякав на самогубство. Навпаки, говорив про вихід з тюрми. Також він пару днів передтим написав до родичів листа, в якім ні словом не зраджував якогось душевного пригноблення. Супроти цього посол Біляк домагався в імені батька Нидзи урядового доходження в справі цеї загадкової смерти.

ПОБОРЮЮТЬ УКРАЇНСЬКІ ЕКОНОМІЧНІ УСТАНОВИ.

КАТОВИЦІ (Польща). — Катовицьке „Стоважишене польских купцуф хшесціян" видало такий комунікат: „Стовазишене Купцуф Хшесціян", Катовиці, 15 червня 1938. В справі фірми Маслосоюз. Всім членам наших стоварішень з бранжі набілової, харчевих товарів і т. п. звертаємо увагу, що молочарська кооператива „Маслосоюз" є українського походження і зорганізована на тутешнім терені для деяких згори передуманих політичних і господарських цілей. У звязку з тим слід заперестати доконування закупів у фірмі „Маслосоюз", а підтримувати чисто польські молочарські організації, як напр. „Малопольскі Звйонзек Млечарскі", що має свій відділ у Катовицях, при вул. Словацького 36, якого вироби в нічому не уступають виробам українського „Маслосоюзу". За управу: С. Чапліньскі."

Управа „Маслосоюзу" всеєла до суду скаргу за безпідставне очорнування, але українські часописи висказують малі надії, що це щонебудь поможе.

СОВЕТСЬКО-ЯПОНСЬКА БОРОТЬБА НЕ ВГАВАЄ.

МОСКВА. — Хоч советсько-японські дипльомати стараються довести за всяку ціну до порозуміння, а навіть преса, одна і друга, не підсичує воєнних настроїв, то проте на советсько-корейській границі ведуться завзяті бої. Советські комунікати говорять, що їх відділи в силі одної пішої дивізії й відповідного числа тяжкої артилерії, повзів і літаків пішли наступом на японські позиції і, розбивши японців, „вичистили" з них советську територію. Літвінов заявив, що Совети є готові до війни, коли собі цього Японія бажає.

ТОКІО. — Японські комунікати також стверджують завзяті бої в околицях Ченкуфенґ, в яких по обох боках брали участь більші сили, але рішучо заперечує, начебто советські війська захопили ці узгіря. Вони говорять, що, наступаючи на японські позиції, советські відділи мали великі втрати. Дотепер японці унешкідливили 50 советських повзів і зістрілили кількадесять літаків. Советські літаки бомбардували корейські села, залізничі стації і мости. Але шкоди, як твердять японські комунікати, заподіяли мало.

ОФЕНЗИВА ЕСПАНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ.

САРАҐОСА. — Війська ген. Франка пішли наступом на позиції червоних і здобули великі успіхи. В деяких місцях червоні в переполоху втікають. Дотепер націоналісти знищили коло 12,000 червоних війск. Вони є приперті до ріки Ебро і не в силі відступати, бо націоналісти понищили летунськими бомбами мости, а також з літаків унеможливлюють відворот.

ЧЕРГОВА КРІВАВА КУПІЛЬ У СОВЄТАХ.

МОСКВА. — Советські часописи стверджують, що в столиці Азербейджану, Баку, відкрито сепаратистичний заговір, яким хотіли повалити советську владу і створити самостійну Азербейджанську републику. В заговір були замішані високі урядовці. Внаслідок того, пишуть советські газети, 14 осіб засуджено на смерть. Советська „Орджонікідзка Правда" також доносить, що в орджонікідзкій провінції поставлено перед суд хлопця за те, що своїм недбалством запалив на фармі безрог вогонь, внаслідок якого згоріло 73 безроги. Хлопця засуджено на розстріл.

ПОЛЬЩА РЕПЕТУЄ.

ВАРШАВА. — Польська преса піднесла велику протичеську пропаганду, на взір той, що її переводять німці, за те, що чеські літаки запускаються кілька миль за польську границю. Дехто є того переконання, що у випадку німецького маршу на Чехію Польща також хотілаб захопити частину Чехословаччини.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc, at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

"МУР НЕВТРАЛЬНОСТИ"

У своїй телеґрамі до „Ню Йорк Таймсу" з Лондону подає журналіст Авґур, відомий зо своїх статтей про міждержавне положення, цікаві причинки до питання війни й миру в Европі.

На його думку, в Европі наростає сила невтральних держав, що не хочуть нової загальної війни. Ця війна передовсім розіграласяб між Німеччиною й Росією, отже ці держави передовсім звертають свої зусилля на те, щоб запобігти зударенню Німеччини й Росії. Думають вони зробити це через витворення почерез континент Европи невтрального валу, себто ланцюха держав, які годяться на невтральну політику й стараються спільними силами заставити Німеччину й Росію здержатися від війни.

Здавалось би, що цей плян не має поважних виглядів, бо хоч за нього певно заявилась би Франція й Анґлія, то проти нього стоялиб дві найбільші держави на европейськім континенті: Росія й Німеччина. Та Авґур каже, що чим далі, тим цей „мур невтральности" стає сильніший. Нині до нього належать уже: на заході Бельґія й Голяндія, на півночі скандинавські краї — Швеція, Норвеґія й Данія; балтійські краї — Фінляндія, Естонія, Литва, Латвія; Польща; далі „мала антанта" — Чехословаччина, Румунія й Югославія; накінець інші балканські держави — Болгарія, Греція й Туреччина; й очевидно Швайцарія.

Є це назагал малі держави; лише Польща має понад 30 міліонів душ населення. Одначе всі вони мають поважну силу — територіяльну, маєткову й військову. І при спільній політиці вони мусілиб заважити на долі Европи та на вирішенні питання: чи має бути війна між Німеччиною й Росією. Каже Авґур, що в Анґлії починають на цей вал невтральности звертати щораз більше уваги.

У політичній грі між Німеччиною й цими державами грає нині ролю рівноваги Італія, себто Мусоліні. Якби він прихилився до політики „невтрального валу", то Німеччина й Росія були би певно дефінітивно відділені від себе. На думку Авґура, Мусоліні вже проявляв інколи бажання нахилитися в тому напрямку, але покищо він цього ще не може зробити, доки не покінчиться еспанська афера й не утвердиться назавжди анґлійсько-італійське порозуміння.

Чи закріпиться цей „вал невтральности", це залежатиме в значній мірі ще й від посунень Німеччини. Адже Німеччина певно бачить, як наростає ця сила, що могла би її відділити від Росії. І якщо Німеччина справді бажає добитися до українського чорнозему й українських мінералів, то вона певно попробує пробити цей „мур невтральности" та протерти собі почерез нього дорогу на схід. І вона мабуть попробує валити цей мур, заки він іще сильно затвердне.

О. С.

ОКРУЖЕННЯ РОСІЇ

Громадянська війна в Еспанії поплутала багато карт у політичній грі европейських держав. Захитала рівновагу на Середземнім морю, спровадила на Піринейський півострів Італію, а на Середземне море Росію. Це є той факт, що нас особливо цікавить. Російські кораблі зо зброєю, збіжжям і муніцією перепливали Дарданелі і спішили до Валенсії й Барсельони, щоб заважити на терезах, де важилася доля західньої Европи і доля Середземного моря.

Це було грізне memento не лише для Італії; але й для Великої Британії. Середземне море — це така важна артерія для Великої Британії, так сильно вже загрожена імперіялістичною африканською політикою Італії Мусолінія, що садити собі на карк на тім морю ще нового противника, Росію, це був завеликий люксус для Лондону. Треба було щось робити, щоб стримати російського противника на Середземнім морю, поблизу Кипру, Єгипту і Палестини.

І Анґлія зробила. Передусім **вона звернула увагу на Румунію.** Вона дістала право на вивіз румунської нафти, що підчас війни дуже важне. Дальше на експльоатацію інших підземних багацтв. Нарешті дала Румунії позичку на розбудову военно-морської бази над Чорним морем; здається в Констанці. Тими посуненнями Анґлія забезпечила собі поміч 20-міліонової країни у випадку реалізації російських претенсій на Середземнім морю і випадову браму на Чорнім морю.

Останні відомості показують, що Анґлія вибрала собі ще одного партнера в евентуальнім спорі з Росією: Туреччину. Туреччина отримала 5 міліонів турецьких фунтів позички від Анґлії на будову военних кораблів. Крім того має розбудувати для Туреччини военний порт у Чаталджі, знову над Чорним морем. Тимсамим Велика Британія втягнула другу чорноморську державу в орбіту своєї антиросійської політики і з допомогою їх стала твердою ногою на Чорнім морю, звідки може кожної хвилини шахувати Росію, колиб тій прийшла ідея перешкодити політиці Лондону на Середземнім морю.

Політика цієї останньої і політика Чорного моря — **звязані.** Україна в тій комбінації набирає особливого значіння... Щоб лиш українці зуміли те значіння зрозуміти і ввійти як **активний** протиросійський чинник у розгривку, яка хутко наближається...

УКРАЇНСЬКИЙ СТЕП ТОМУ СТО ЛІТ

(3)

Та треба зважити й те, що степи ще рідко заселені людьми і культура ще не дуже перешкоджує звірятам. Тому ті роди звірні, які легко живуть у непривітливому степу, множаться тут дуже, головно з весною, коли все зелене; весело тут тим звірятам, які все живуть у степах, а примандровують тоді на степи чужі звірі, які в літню спеку переносяться назад у довколичні простори або й далекі краї. На весну бачимо на степах і таких птахів, як вірли, супи, яструби, дрохви, великими стадами, качки, гуси та пелікани заповняють очерети. В траві увихаються всюди заяці та вовки. Жайворонки, чайки, дрозди, голуби є всюди, а навіть комах показуються великі маси: мотилі, хоч розмірно небагато цвітів; жуки, хоч розмірно невеликі череди худоби, а в погані роки сарана.

На весну все на степах, навіть домашня худоба, напів дичіє; коні табунами, воли стадами, вівці чередами — все шукає вільного степу, навіть собаки. Суки втікають із міст і сіл, випорпують собі у степу яму, приводять тут на світ щенята, далеко від людей, наче вовки. Ті, на степу зроджені песята, в літі зовсім дикі, бояться людей і не даються зловити. А зимою, коли від хуртовини все присмирніє, голод і холод присмирить навіть дичину, і навіть вовка гонить у село, тоді щойно здичілі собаки пригадують собі своїх давніх господарів і вертаються до хати.

Диких бджіл, як в інших краях по лісах, на степі нема, навіть бджіл, що живуть у землі. Підсоння тут заприкре, загаряче і захолодне, а охорони й поживи замало, щоб могли вижити. Тому, що нема дерев і води, що мало є запашних і сочистих ростин, не плекають майже ніде домашніх бджіл. В Одесі є кілька бджолярів, та їх бджоли збирають пожиток лише із садів. Лише в урожайній Дністровій долині процвітає пасічництво. В околицях, що межують із степами, в лісистій Україні, на Поділлі, де захист дають ліси, а багато рік допомагають, що навіть і літом у долинах є вогкість і цвітуть цвіти, пасічництво стоїть дуже високо. В тих околицях майже кожний мужик має пасіку, а **навіть кріпаки часто мають і по 300 пнів і більше. Там навіть і на найменших базарах мід можна купувати сотнарами, бо українці й козаки дуже його люблять, а як мають гостей, то їдять ложками.** Звідтам теж приходить увесь мід, який в Одесі наванґажують на кораблі; звідтам теж походить багато воску, який переробляють на свічки для російських церков.

Із усіх звірів, які живуть у степах, найшляхотніший є кінь, а найпожиточніша для людини — рогата худоба. Коні діляться на три роди: домашні, коні для стаднин і напів дикі табуни. Домашні коні (для роботи) це щоденні товариші людей, їх трудів і праці. Поміщики (шляхта) і німецькі кольоністи у степах держать коней дуже багато: для виїзду на прогульки, для їзди верхи, для роботи на ріллі, для транспорту товарів і т. д. Та козацький і болгарський мужик має все лиш одного коня, якого вживає до недалекої дороги, коли не хоче запрягати волів або двох коней.

Коні в стаднинах є найріжніших анґлійських, арабських і німецьких рас.

Що інше є коні, які живуть напів дико табунами. Поміщики, які тут мають безмежні простори землі, управляти можуть її лише дуже мало, бо мають замало робучих рук. Вони держать, і держали від непамятних часів череди овець, стада рогатої худоби та табуни легконогих коней, які пасуться на степах, що й так стояли би без ужитку.

Задля того вистараються якесь число кобил і оґерів, для розплоду табунів, і висилають із пастухами на степи. Лошата ростуть усе зо старими, аж поки їх не розмножиться стільки, скільки поміщицька посілість може виживити, щоб не зашкодити решті господарства. Це число сягає від сто до тисячі. Із табуна беруть до роботи на господарці 4—6-літніх коней, або продають на місці мандрівним покупцям, або висилають на базар. Це неправда, начеб такі коні на степах жили цілком вільно, без догляду. Табунщики (пастухи) мусять пильнувати, щоб коні не заблукалися, мусять їх берегти перед конокрадами й охороняти від коней поле й город інших людей. Ці табунщики це своєрідні діти степу і нема їм подібних у цілій Европі, хіба в пампасах Південної Америки тамошні пастухи трохи похожі на своїх степових братів.

А табунщик мусить мати неабияке здоровля, щоб таксамо бути веселим у 20-ступневій студені, як і в привітну весняну погоду, як і в двомісячну посуху, коли сонце й розпечена земля жарить наче піч. До такої служби треба легенів, що однаково легко переносять нічний холод і денну спеку і недостачу води.

Пастухи овець і рогатої худоби живуть на возах, увесь час на мандрівці, везуть із собою вози, з якими то тут то там зупиняються на короткий час. Такої вигоди не може мати табунщик. Він усе мусить їхати верхи; неспокійні коні ні хвилини не дають йому відпочити. Він як день так ніч на коні; це не лише його стіл, а і його ліжко, і ті люди набирають подиву гідної вмілости все полагоджувати на коні. Коли інші люди найрадіше шукають відпочинку, табунщик його не знає. В ночі, коли коні йдуть найдалі й пасуться, він мусить вганяти довкола стада та накликати Тоді теж найбільше грозить небезпека від вовків, злодіїв, хуртовини. Коли падуть дощі та лютує буря, йому ще тяжче ніж коням, бо коні можуть відвернутися від вітру, а він мусить стояти лицем проти вітру, щоб здержувати стадо, яке в негоду наосліп пускається вглибину степу. Тоді мусить він бути меткіший ніж коні.

Звичайно носять табунщики штани з лошачої або телячої шкіри, волосом наверх, і такуж куртку. Підперізуються ременем три й чотири рази, а на ремені мають попричіплювані ріжні дрібниці, як кусники металю, бурштину, монети і т. і. А що вони теж сповняють ролю ветеринарів, то при ремені мають теж ріжне хірурґічне приладдя та ліки, отже подобають на шаманів і чарівників. На голові, як і в усіх українців, висока, чорна баранкова шапка. По верха закидають іще свиту з бурої овечої вовни. Свита має капішон, який закриває голову і лице, а має отвори лише на очі, ніс і уста. Коли погода, капішон звисає на плечах і тоді теж сповняє ролю кишені. В руці держить табунщик гарапник, три сяжні довгий батіг із кортким бичівном, крім того має шнур, 15—20 ліктів довгий, на якого одному кінці причіплене кільце, щоб можна було перетягати крізь нього другий кінець шнура. Коли хоче зловити якого коня, то навиває один кінець шнура на рамя, робить петлю, кидає на коня, якого собі вибрав, а ніколи не хибить, притягає трохи коня до себе, потім сильно шарпне і вже кінь лежить на землі. Гарапник, щоб удержувати табун у порядку; петля, щоб ловити коня, і вкінці палюга (дрючок) для оборни — це й уся зброя доброго табунщика. Ця палюга звичайно 3—4 стопи велика, зпереду з залізним закінченням, привішена до сідла. З тією палюгою біжить він коням на поміч, коли вони самі не можуть оборонитися. Відповідно до потреби бє тією палицею або кидає нею здалека так влучно, що залізним кінцем пробє вовкові голову, наче тирольський стрілець кулею із рушниці.

(Дальше буде).

ПРИСПІШЕННЯ ЗБІРКИ ФОНДІВ НА ПОКРИТТЯ КОШТІВ НАШОЇ УЧАСТИ У СВІТОВІЙ ВИСТАВІ.

З огляду на короткий час, який лишається до підготови української програми для участи українців у Світовій Виставі в Ню Йорку в 1939 р., Українсько-Американське Виставове Товариство прохає оцим наші організації, як також діяльніші одиниці, приспішити збірки на цю ціль.

Наше Виставове Товариство постаралося про видрукування ліст та книжечок із поквітуваннями для жертводавців. Хто хоче занятися збіркою при помочі згаданих ліст та книжечок, хай голоситься негайно писемно на адресу У. А. Виставового Товариства.

Лісти призначені на те, щоб списувати імена жертводавців, а книжечки на те, щоб кожному дати посвідку. У цей спосіб буде затримана подвійна контроля над збираними жертвами.

Голоситися по лісти й книжечки на адресу:

UKRAINIAN AMERICAN EXPOSITION ASS'N
P.O. Box 1014, Church St. Annex,
NEW YORK, N. Y.

Актуальне.

Всі еспанці, багачі чи бідні, навіть жебраки, між собою титулують себе: „ваша ласкавість". Слово „ти" вважає кожний еспанець за велику образу. Одного разу висловився якийсь француз до еспанського жовніра герез „ти".

— Ким ти є, безличнику, — відповів еспанець, — що мене так важко ображаєш? В цілому світі нема іншого „ти" — як ти!

Цікаве, чи також тепер, при взаємних розстрілах, вважають еспанці на свою стародавню традицію в титулованні.

О. Луговий. Автор застерігає за собою всі права.

ЗА УКРАЇНУ

(ВІРА БАБЕНКО)

Повість із часів революції і повстанської війни у Великій Україні. (В двох частинах).

Частина друга

47)

— Комісар большевицький! Повісити гада! — падали окрики. Кілька селян, затиснувши кулаки, наближувалися до Рудого.

— Тихо! — приказав Василь. — самосуду робити нікому не дозволю.

Селяни всетаки поривалися до Рудого. Він скулився, наче загнаний у пастку звір, але не оборонявся. Але, почувши слова Василя, трохи осмілів.

— Панове! — оправдувався боязко. — Каюся! Я вірив, що в большевиків правда, служив їм щиро... Але переконався, що то остання зволоч... Я втік від них... Знаю, що тяжко згрішив. Винуватий перед вами... Хочете — карайте! Але кажу вам: як я досі вірно служив тій голоті, так тепер вірно служитиму своїм. Сам же прийшов до вас... Ось вам хрест! — гарячково хрестився.

— А може тебе підіслали? — гостро запитав Томиленко.

— Та пропадай вони пропадом! Я знати їх більше не хочу! — вирікався Рудий. — А коли не вірите, щож... бийте. Я завинив.

— Та покиньте його! Може й справді він хоче покаятись. — Ось вам хрест святий! — божився Семен.

— Чоловіче! — заговорив Василь. — За твої попередні злочини ти заслужив бути повішеним. Але ми не такі кровожадні, як твої бувші пани. Даємо тобі нагоду доказати, що ти дійсно покаявся. Щож, часом буває, що й найбільший злочинець кається і стає доброю й корисною людиною. Тож іди й не гріши більше... А завтра я поговорю з тобою.

Семен швидко змився з очей.

Гнів селян поволі ущух. Деякі кричали, та на безборонного не піднималися якось руки... Буває так, що і до найгіршого ворога людина не може відчувати ненависти; щонайбільше — погорду й огиду.

— А всетаки без нагляду йогоб не варт пускати!... Може він надісланий большевиками підглянути, що тут робиться, та й назад утече — перестерігали Василя.

— Не бійтеся! В тому вже моя голова — заспокоював Василь. — Дамо йому нагоду... А ні, то він не втече від нас!

Василь міркував, що колиб Рудий дійсно був підісланий большевиками, то він певно постарається розвідати про їх пляни, силу тощо і пробуде в селі бодай кілька днів. На всякий випадок наказав двом хлопцям за ним вважати і колиб завважили за ним щось підозріле — негайно давати знати. Те слідження мало відбуватись у цілковитій таємниці як для Семена так і для селян. А Василь не вважав Рудого аж настільки хитрим, щоб той міг слідження завважити.

Але Василь помилився, бо Семен Рудий був дійсно підісланий Бреґманом, та не вистало у нього сприту.

Ввечері другого дня плянували нараду в хаті Бабенків. Що Галієв очоловлював повстанський рух, Василь і його помічники знали. Та не знали того селяни, тому зібратися треба було пізним вечором непомітно. Мали прибути й члени районового повстанського штабу — команданти поблизьких відділів. Тема нарад: вияснити своє становище і сили та уплянувати свої діяння набудуче. Думали також вислати звязкового у Київ, до центрального повстанського штабу, а коли вдасться, то й до українського уряду, за кордон. Наказ прибути на нараду поблизьким повстанським провідникам післано вірними людьми ще попереднього вечора.

При світлі малесенької лямпи-коптильки Чорний з помічниками ждав на Галієва. Томиленко все ще ніяк не міг забути, що отаман звільнив Рудого, хоч при звільненні перед сотками людей не перечив.

— Цей дядько дуже підозрілий — ходячи з кутка в куток кімнати, говорив він. — Для прикладу і страху іншим треба було його внешкодливити. І як ти, отамане, випустив його?

— Не бійся! За ним слідять — заспокоював Василь. — Коли він дійсно підісланий, то схопимо його на вчинку, а тоді розмова з ним коротка...

— Може людина й справді покається — обнадіювала Віра. — Хоч він і багато зла натворив, та щож...

— Мені про те йшло, щоб ніхто не міг докорити нам, що ми караємо людей на смерть за саме підозріння. Я певний, що і він причасний до розстрілів та арештів селян. Але де докази? Все робилося з наказу того жидка, Сруля Бреґмана. Повісилиб його, то по селах чутка пішлаб, що ми вішаємо своїх бідняків; з одного вирослоб на десятки... А нам необхідно здобути прихильність і бідноти, щоб паралїжувати большевицькі настрої.

— А, сталося! — Томиленко махнув рукою. — Але де ми відбуватимемо нараду? Чи не ліпше перейти у клуню?

— Та як, потемки? — дивувалася Віра.

Василь заперечив:

— У клуні не можна засвітити світла. Через щілини можуть завважити світло небажані і це викличе в них підозріння. Тут не йде про нас; ми виступаємо явно; але про доктора. Ніхто не повинен знати, що він має звязки з нами. Коли його розкриють, то мусів би тягатися з нами по степах, а він уже старий. Ліпше в хаті вікна позаслонювати.

Віра позатикала вікна. Розмова продовжувалась, але потиху, щоб на вулицю не долітали голоси, а подруге, щоб не збудити матір Віри, що очевидно заснула трохи, заспокоївшись. Скоро надійшов доктор Галієв з валізкою в товаристві двох перебраних у селянську ношу повстанських провідників.

— Знайомтеся! — сказав він. — Це районові провідники Криворіжжя — й назвав їх по імені*) — а це отаман Василь Чорний, сотник Томиленко, Луганський, — рекомендував по черзі.

— Чули про вас, чули... — сказав старий повстанець. — То це ваш наречений, панно Віро?

Віра зашарилася й швидко кинулася зняти плащ з доктора.

— Ви бо й не перебрані, пане докторе! — забідкалася. — Небезпечнож так! Можуть пізнати!

— Навпаки! — сказав Галієв. — Бачите, я з валізкою, до хворого, мовляв... А для доктора не існує ріжниці, чи той хворий контрреволюціонер, чи комуніст. Нехай собі хто хоче питає. Тут же в хаті саме і господиня хвора, всім у селі відомо.

— Не зустрінули часом нікого? — спитав Василь.

— Зустрінули якогось селянина. А чи є хто на варті?

— Розставлено пятьох вартових. Ніхто незавважений не підійдеде до хати — заспокоював Луганський.

— То думаю, що можемо починати нараду — запропонував Галієв.

— Заждемо! — Може ще прибуде хто — вставив Томиленко.

— Трудно сподіватися! — завважив другий з товаришів Галієва. — Кожне село повне червоних. В мій район прибула бриґада червоної піхоти.

— В мій, за відомостями, суне ціла дивізія — сказав перший.

— Коли не зявиться ніхто більше, то вислід нарад пішлеться їм — заговорив Галієв. — Починаємо нараду. Я зібрав вас сюди, щоб обговорити наше становище.

Знадвору застукали в двері і ввійшов ще один повстанець в уборі червоноармійця. Ввійшовши, став оглядатися по присутніх.

— Я делеґований з третього району. Ось мої уповажнення, пане голово! — сказав він, подаючи Галієву записну книжку. — Уповажнення заклеєно в окладинці.

Галієв розпоров зімняту окладинку записної книжки й, переглянувши уповажнення, подав членам. Ті переглянули почерзі.

— Підпис Болотного. В порядку! — ствердили вони.

— Дивно нам, товаришу, як то ви відразу потрапили до нас... — дивувався Василь.

— Нічого дивного! Мені дано точні вказівки, а навіть опис голови штабу; то панич Бабенко...

(Дальше буде).

*) Автор не називає імен тому, що доля їх невідома.

З ДНЯ

ІСТОРІЯ ОДНОЇ ХАТИ.

Жив собі раз на селі один господар. А мав він хатину, що памятала ще „польське повстання". Вросла була вже глибоченько в землю. Двері і вікна повикривлювались „набакир". Жінка підмащувала цю хату з усіх боків так, що здалека, серед зелені, вона виглядала навіть романтично.

Можливо, що в тій хатині наш господар був би прожив ще пару літ. Бо, маючи на увазі теперішні тяжкі часи, віч навіть і не думав про будову нової. Та одного року почув, що якась стухлість починає заносити від його хати. А на одному розі підвалина зогнила зовсім. Рад не рад, він рішився свою хатину трохи поправити.

ПОЧАЛАСЯ ПОПРАВА.

В першій мірі він хотів затягнути з одного боку нову підвалину. Саме відповідний дуб лежав на подвірю, отже ця невелика направа булаб не потягнула за собою великих коштів. Отож одного ранку він узяв лопату і давай відкопувати стару підвалину, щоб вставити нову.

Відкопавши її, він побачив, що стовпи також зогнилі і треба вставити і їх. Ось так він розібрав цілу стіну і до старої хати хотів причепити нову стіну. Та показалося, що нової стіни нема до чого причепити, бо друга стіна також зогнила. Розібравши другу стіну, він побачив, що з третьою те саме. А після цього побачив, що і дах і всі крокви погнили. Мусів розібрати цілу хату, хоч на нову не мав ні сотика в кишені, ні кавалка матеріялу на подвірю.

ТЕ САМЕ З СОВЄТАМИ.

Ось таку „реперацію" переводить тепер „таваріщ" Сталін. У наскрізь перегнилій совєтській системі він хоче робити „чистку"; хоче викинути та розстріляти бандитів, шпигунів, саботажників і всяких інших ворогів народу, а на їх місце підставити більше довірених людей.

Та що з того, коли показується, що ціла та большевицька будівля чорта варта. Чистив колись Сталін літературу і мистецтво та вистрілював мистців, які були „замаскованими фашистами". Та далі показалося, що також совєтські вчені є „замасковані фашисти". Треба було чистити і їх. По них показалося, що в фабриках і промислі сила силенна шпигунів і саботажників. Треба було братись до робітників і інжинірів. Вистрілявши і їх, показалося, що й до комуністичної партії та адміністрації налізло повно бандитів і ворогів народу. Прийшлось і їх стріляти. Та далі показалося, що ціла армія в руках таких же запроданців бандитів. Покотились червоні маршали. Далі вже треба було переводити чистку серед тих, що чистили, і треба було висрілювати самих головачів ГПУ. Ще далі Сталін мусів вистрілювати всяких „президентів" поодиноких „республик", а на їх місце „вибирати" інших.

Повистрілював ось так він усіх своїх найближчих співробітників, які впродовж 20 літ займали найвищі становища та помагали Сталінові закріпляти большевицьку владу. Щойно по двацятьох літах побачив Сталін, що вони бандити, злодії, грабіжники, всяка дрянь і зволоч, просто вороги народу. А ми це вже давно знали.

ТЕПЕР ЧЕРГА НА СТАЛІНА.

Вичистивши ось так усіх за порядком, Сталін відідхнув і казав затрубіти, що нарешті все „чисто". Та, до лиха, як тільки він дійшов від низу до верха, показалося, що в низах знов позахоплювали владу всякі бандити і вороги народу. І знов бідачисько Сталін, не діставши відпочинку по першій тяжкій роботі, мусить зачинати „чистку" з самого долу...

Та наша гадка така, що він ніколи добре не вичистить Совєтів з усяких бандитів, саботажників і ворогів народу, як довго не усуне кореня лиха, а саме, доки не вичистить самого себе. Це від Сталіна розходиться той смрід і та отруя, яка розточує цілу большевицько-московську систему. Там є корінь того грибка, який розточує цілу большевицьку хату. Частинні „реперації" тої зогнилої будівлі не врятують.

Щойно коли Сталін візьме сокиру в руки й зачне по кавалку відтинати своє зґанґреґоване тіло, і накінець викине на смітник свою кровожадну голову, може повстати в Совєтах яканебудь можливість прочищення цеї смердячої атмосфери.

ЗВІТ ГОЛОВНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ У. Н. СОЮЗУ

від 1-го січня 1938 р. до 30-го червня 1938 р.

ЗВІТ КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ ГОЛОВНОГО РЕКОРДОВОГО СЕКРЕТАРЯ.

Зпочатком січня 1938 р. було повнолітніх членів	22,777
За час 6 місяців принято нових членів	1,125
наново членів	626
зо старого обезп.	25
з переступними листами	118
з інших кляс	68
Разом	24,739
За час 6 місяців суспендовано	1,186
відійшли з переступними листами	116
відійшли до нового роду обезп.	25
відійшли до інших кляс	68
відійшли зо зворотом в готівці	63
відійшли на безплатне продовження	6
відійшли на виплачене обезпечення	4
померли	115
Разом	1,583

Віднявши 1,583 від 24,739, дістанемо загальне число повнолітніх членів з кінцем червня 1938 р. — 23,156

За перших 6 місяців 1938 р. У. Н. Союз збільшився в повнолітніх членах на 379 осіб.

Повнолітні члени були обезпечені в таких клясах:

З кінцем червня 1938 р. було членів у старім роді	387
В обезпеченні платнім по смерті з вкладками до 70 року життя	772
В обезпеченні платнім по смерті з вкладками впродовж 20 років	2,134
В обезпеченні платнім за життя з вкладками впродовж 20 років	1,231
В новім обезпеченні на ціле життя для нових членів	4,060
В новім обезпеченні на ціле життя для старих членів	14,572
Разом	23,156

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ У. Н. СОЮЗУ.

З початком січня 1938 р. було всіх дітей членів	8,039
За час 6 місяців принято нових дітей членів	675
принято наново	137
принято з переступними листами	41
принято з інших кляс	18
Разом	8,910
За час 6 місяців суспендовано	419
відійшли з переступними листами	42
відійшли до повнолітніх членів	193
відійшли до інших кляс	18
відійшли на безплатне продовження	8
відійшли зо зворотом у готівці	30
померли	5
Разом	715

Віднявши 715 від 8,910, дістанемо загальне число дітей з кінцем червня 1938 року — 8,195

За перших 6 місяців 1938 р. У. Н. Союз зріс у молодечім департаменті на 156 членів.

Діти були обезпечені в таких клясах:

У клясі I. молодечого департаменту є членів	5,738
У клясі II. молодечого департаменту є членів	1,750
У клясі III. молодечого департаменту є членів	707
Разом	8,195

Отже У. Н. Союз за перших 6 місяців 1938 року зріс у членстві разом на 535 повнолітніх членів і дітей.

ЗВІТ КОНТРОЛІ ГОЛОВНОГО ФІНАНСОВОГО СЕКРЕТАРЯ-КАСІЄРА ВІД 1-го СІЧНЯ ДО 30-го ЧЕРВНЯ 1938 Р. — ПОВНОЛІТНІ ЧЛЕНИ.

ПРИХОДИ:

	З місячних вкладок від членів	Процент від бондів	Процент від морґеджів	Процент від позичок	Процент з банків	Заробок на бондах	Чинш від реальност.	Сирітські частини	Звороти до нар.фонду поз. і стип.	Звороти резерви і з мол. деп.	Звороти податків, асек. і т.п.	Відзнаки книж. і ін.	Сплати морґеджів	Сплати бондів	Сплати позичок	Продаж реальностей		РАЗОМ
Січень	49,768.93	8,329.96	3,016.43	1,559.90	469.17	1,246.88	13,043.55	1,487.30	74.21		198.89		1,912.86	35,000.00	1,544.00			117,652.08
Лютий	47,880.83	4,475.85	3,600.16	872.86			13,296.85	1,950.00	25.67	1,081.50	98.80		494.47		1,217.00			74,993.99
Березень	46,258.76	1,663.96	7,943.14	749.85		1,400.00	12,662.00	900.00		53.00	56.00		16,884.05	147.050.00	1,712.00			237,332.76
Квітень	47,595.22	1,313.04	3,424.04	1,390.87			12,833.50		20.00	7,002.88	20,828.01		2,838.58		2,335.00			99,581.14
Травень	47,822.92	3,688.96	2,237.27	1,018.00		3,125.00	12,740.00	1,274.80	65.00	1,219.25	37,680.32		1,030.75	210,100.00	1,272.00			823,274.27
Червень	46,034.90	4,837.50	6,797.53	1,303.56			12,414.50	310.66	109.50	866.50	3.00		8,224.80		1,091.00			81,993.45
Разом	285,361.56	24,309.27	27,018.57	6,895.04	469,17	5,771.88	76,990.40	5,922.76	294.38	10,223.13	58,865.02		31,385.51	392,150.00	9,171.00			934,827.69

РОЗХОДИ:

	Посмертний фонд	Адміністр. фонд	Резервовий фонд	Конвенц. фонд	Запомог. фонд	Народний фонд	Сирітський фонд		Морґеджі	Бонд	Реальности	Позички		Друкарня і книгарня				РАЗОМ
Січень	22,195.27	11,327.37			1,205.00		3,087.18		20,000.00			7,840.47						65,655.29
Лютий	34,054.66	7,126.18			2,130.00		4,179.49		5,500.00	20,062.50		6,400.00						79,452.83
Березень	23,088.63	14,581.73			1,825.00	1,700.00	2,361.71			190,725.63	12,943.22	4,857.00						252.082.92
Квітень	27,476.03	12,245.83	1,279.86		1,751.00	750.00	20,701.36					10,178.00						74,392.08
Травень	84,002.79	8,979.89			2,150.00	1,175.00	2,143.67		26,800.00	87,812.50	3,838.92	5,936.00		20,680.32				243,519.09
Червень	23,271.32	11,514.51			2,705.00		1,955.82		10,200.00	130,767.03		9,273.00						189,686.68
Разом	214,088.70	65,775.51	1,279.86		11,766.00	3,625.00	34,429.23		62,500.00	429,367.66	16,782.14	44,484.47		20,680.32				904.778.89

ЗІСТАВЛЕННЯ ГОТІВКИ ЗА 6 МІСЯЦІВ.

Готівка з кінцем 31 грудня 1937 р.	$ 219,955.12
Прихід від 1. січня до 30 червня 1938 р.	934,827.69
Разом	$1,154,782.81
Розхід від 1. січня до 30. червня 1938 р.	904,778.89
Готівка з кінцем 31 грудня 1937 остається	$219,955.12
Готівка з кінцем червня 1938 р.	$ 250,003.92

БІЛЯНС.

Стан чинний:

Готівка	$ 250,003.92
Морґеджі	1,251,937.98
Бонди	1,337.266.55
Реальності	1,135,240.06
Позички членам	525,400.47
Друкарня і книгарня	20,680.32
Разом	$4,520,529.30

Стан довжний:

Посмертний фонд нових родів обезпечення	$3,757,884.33
Адміністраційний фонд	181,608.76
Запомоговий фонд	75,946.44
Конвенційний фонд	14,536.63
Народній фонд	2,254.71
Contingent Fund for protection of investment	226,878.00
Резервовий фонд	11,770.90
Посмертний фонд старого роду обезпечення	63,879.77
Сирітський фонд	185,769.76
Разом	$4,520,529.30

ЗІСТАВЛЕННЯ БІЛЯНСУ.

Маеток У. Н. Союзу з кінцем червня 1938	$4,520,529.30
Маеток У. Н. Союзу з кінцем 1937 року	4,349,372.42
Приріст майна У. Н. Союзу старших членів	$ 171,156.88
Приріст молодечого департаменту	13,481.14
Разом приріст	$ 184,638.02
Крім повищих позицій знаходиться на чековім конті FIRST NATIONAL BANK-у рент від контрольованих організацією морґедж. інвестицій	8,662.01
Загальний приріст майна У. Н. Союзу за 6 місяців 1938 року	$ 193,300.03

ЗІСТАВЛЕННЯ ЩОДО СИРІТСЬКОГО ФОНДУ.

Невиплачені посмертні запомоги з кінцем червня 1938 року	$ 78,008.59
Процент від івестицій	107,761.17
Разом	$185,769.76

Пояснення до рубрик у приходах.

В семій рубриці загальна сума приходів виносить	$76,990.40
На цю суму склались ось такі позиції:	
Чинш з реальностей, перебраних на власність У. Н. Союзу	$69,190.40
Чинш від Української Пресової і Книжкової Спілки, по $800 місячно	4,800.00
Чинш від У. Н. Союзу за офіси, по $500 місячно	3,000.00
Разом	$76,990.40
В 11-тій рубриці загальна сума приходів виносить	$58,865.02
На цю суму склались ось такі позиції:	
Перенесення готівки з конта „Свободи" до адміністраційного фонду У. Н. Союзу, що осталася в часі заперестання видавання „Свободи" У. Н. Союзом	$17,000.00
Оцінка друкарських машин У. Н. Союзу	12,920.22
Оцінка книгарні У. Н. Союзу	7,760.10
Звороти від міських податків, асекурації і т. п.	1,704.91
Перенесення з сирітського фонду до адміністрацій-ного осталої надвишки відсотків	19,479.79
Разом	$58,865.02

Пояснення до рубрик у розходах.

В 1-шій рубриці загальна сума розходів виносить	$214,088.70
На цю суму склались ось такі позиції:	
Посмертний запомог виплачено	$98,144.80
Грошеві звороти членам (кеш суренде)	7,168.91
Перенесена резерва зо старого до нового роду обезпечення	8,943.27
Заплачений процент на куплених бондах і морґеджах	3,718.97
Податки, вода, світло й інші видатки на реальностях	46,738.52
Правні видатки	75.00
Втрата на бондах	3,225.00
Зворот проценту на членських позичках	1.98
Дивіденди членам	46,072.25
Разом	$214,088.70
В 7-мій рубриці загальна сума розходів виносить	$34,429.23
На цю суму склались ось такі позиції:	
Податок, вода, опал, світло й інші видатки на реальностях	$ 2,432.21
Посмертні виплати спадкоємцям з процентом	12,517.23
Перенесення з сирітського фонду до адміністраційного фонду осталої надвишки відсотків	19,479.79
Разом	$34,429.23

ЗВІТ З КОНТРОЛІ МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ У. Н. С. ВІД 1-го СІЧНЯ ДО 30-го ЧЕРВНЯ 1938 Р.

ПРИХОДИ

	З місячних вкладок	Процент з банків	Процент від бондів	Процент від морґеч.	Чинш від реальности	Сплата бондів	Сплата морґеджів	Заробок на бондах	Процент від позичок	Обниження реальности							РАЗОМ
Січень	2,341.91	38.21	647.50	483.45	810.00		153.25										4,474.32
Лютий	2,390.25		553.02	1,326.83	740.00		187.50										5,197.60
Березень	2,274.62		558.89	743.51	748.00	10,037.50	1,735.78	187.50									16,285.80
Квітень	2,524.96		200.54	259.31	553.50		718.37		2.34								4,259.02
Травень	2,409.58		125.00	1,043.31	963.00		285.00										4,825.89
Червень	2,392.81		306.25	539.94	785.00		4,096.42										8,120.42
Рзамо	14,334.13	38,21	2,391.20	4,396.35	4,599.50	10,037.50	7,176.32	187.50	2.34								43,163.05

РОЗХОДИ

	Виплати посм. запомог	Платні пом. сил	Соц. обезп. поміч. сил	Молодечий журнал	Праці друк. і т. п.	Актуарій	Морґеджі	Видатки канцелярії	Перенос до УНС за діти	Бонди	Нагороди	Процент на морґ. і бонд.	Грошеві звороти	Видатки на реальности	Позички	Дивіденда	РАЗОМ
Січень		356.95	20.15	475.00	81.22			50.00					58.34	255.45			1,297.11
Лютий		348.43		475.00	42.50			25.00					96.36	626.20			1,613.49
Березень		318.16	24.67	475.00	163.00			25.00		10,325.00		190.00	146.67	306.79			11,974.29
Квітень	1,290.00	416.22		475.00	120.50			25.00			1,234.60		80.08	335.57	56.00	708.00	4,740.97
Травень		370.81	7.29	475.00	35.00	175.00		25.00			3.00		227.70	605.91		33.50	1,958.21
Червень		294.41	40.01	475.00	89.56			25.00		10,050.00		8.12	174.98	157.94			11,315.02
Разом	1,290.00	2,104.98	92.12	2,850.00	531.78	175.00		175.00		20,375.00	1,237.60	198.12	784.13	2,287.86	56.00	741.50	32,999.09

ЗІСТАВЛЕННЯ ГОТІВКИ ЗА 6 МІСЯЦІВ.

Готівка з кінцем грудня 1937 р.	$47,492.80
Прихід за 6 місяців	43,163.05
Разом	$90,655.85
Розхід за 6 місяців	32,899.09
Готівка з кінцем червня 1938 р.	$57,756.76

БІЛЯНС

Стан чинний:

Готівка	$ 57,756.76
Морґеджі	163,507.48
Бонди	155,349.64
Реальности	55,750.92
Позички	160.00
Разом	$432,524.80

Стан довжний:

Посмертний фонд	$328,205.36
Адміністраційний фонд	104,319.44
Разом	$432,524.80

ЗІСТАВЛЕННЯ БІЛЯНСУ ЗА 6 МІСЯЦІВ

Загальний маеток 30 червня 1938 р.	$432,524.80
Загальний маеток 31 грудня 1937 р.	419,043.66
Приріст майна мол. деп. за 6 місяців	$ 13,481.14

Виплати посмертних запомог від 1-го січня до 30-го червня 1938 р.

Січень	20	посмертних запомог на суму	$19,250.00
Лютий	19	„ „ „ „	15,750.00
Березень	17	„ „ „ „	16,500.00
Квітень	22	„ „ „ „	21,000.00
Травень	23	„ „ „ „	17,500.00
Червень	14	„ „ „ „	11,000.00
Разом	115		$101,000.00
З кінцем 1937 року осталось невиплачених запомог на суму			5,344.80
За шість місяців у 1938 році			101,000.00
Разом			$106,344.80

За шість місяців у 1938 році виплачено посмертних запомог на суму	98,844.80
З кінцем червня 1938 року осталось невиплачених запомог на суму	$7,500.00

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ.

В березні померли 2 члени і виплачено	$ 170.00
В квітні померли 3 члени і виплачено	1,120.00
Разом померли 5 членів і виплачено	$1,290.00

(Продовження на 4-тій стороні)

(Продовження зо сторони 3-тої)

Згідно з банковими книжечками і банковими виказами готівка знаходиться в банках, котрі подаемо в цьому звіті. Банк, зазначений зіркою, це банк заморожений.

Готівка У. Н. Союзу, старих і нових родів обезпечення, знаходиться в отсих банках:

Імя банку:	Місцевість:	Ч. кн.:	Конто:	Назва фонду	Сума:	Разом:
Peoples Trust Co.	Shamokin, Pa.	558	Sav. Dept.	Mortuary Fd.	$ 6,503.26	$ 6,503.26
Provident Inst. for Savings	Jersey City, N. J.	182,746	Sav. Dept.	Adm. Fd.	14,864.35	
Provident Inst. for Savings	Jersey City, N. J.	202,352	Sav. Dept.	Adm. Fd.	14,418.53	29,282.88
First National Bank	Jersey City, N. J.	656	Sav. Dept.	Indg. Fd.	1,086.55	
First National Bank	Jersey City, N. J.		Real Estate Dept.		15,713.00	16,799.55
Commercial Trust Co.	Jersey City, N. J.	16,955	Sav. Dept.	Mort. Fd.	6,746.64	
Commercial Trust Co.	Jersey City, N. J.		Check Acc't	Mort. Fd.	14,352.42	
Commercial Trust Co.	Jersey City, N. J.		Special Acct.		11,798.79	32,897.85
Trust Co. of New Jersey	Jersey City, N. J.	16,279	Sav. Dept.	Mort. Fd.	810.61	810.61
Hudson County National Bank	Jersey City, N. J.	8,209	Sav. Dept.	Reserve Fd.	4,809.03	
Hudson County National Bank	Jersey City, N. J.	5,938	Sav. Dept.	Adm. Fd.	3,679.90	
Hudson County National Bank	Jersey City, N. J.		Check Acc't	Mort. Fd.	18,106.02	26,594.95
Elizabethport Banking Co.	Elizabeth, N. J.	16,091	Sav. Dept.	Mort. Fd.	1,936.22	1,936.22
Germania Mut. Saving	Elizabeth, N. J.	1,564	Sav. Dept.	Mort. Fd.	16,122.27	16,122.27
National State Bank	Elizabeth, N. J.	6,482	Sav. Dept.	Reserve Fd.	946.90	946.90
Central Home Trust Co.	Elizabeth, N. J.	5,899	Sav. Dept.	Mort. Fd.	6,814.13	6,814.13
Union County Trust Co.	Elizabeth, N. J.		Check Acc't	National Fd.	1,716.41	1,716.41
Fidelity Union Trust Co.	Newark, N. J.	105,713	Sav. Dept.	Mort. Fd.	1,999.40	1,999.40
* N. J. National Bank & Trust Co.	Newark, N. J.	19,297	Sav. Dept.	Adm. Fd.	908.59	908.59
Howard Sav. Institution	Newark, N. J.	547638	Sav. Dept.	Conven. Fd.	3,067.96	3,067.96
Integrity Trust Co.	Philadelphia, Pa.	32502	Sav. Dept.	Mort. Fd.	987.89	987.89
Chase National Bank	New York, N. Y.		Check Acc't	Mort. Fd.	23.773.75	
Chase National Bank	New York, N. Y.		Check Acc't	Dividend No. 4	23,927.75	47,701.50
Irving Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't	Adm. Fd.	31,333.58	
Irving Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't	Indegent Fd.	9,776.27	41,109.85
Public Nat'l Bank & Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't	Orphan's Fd.	6,408.14	6,408.14
N. J. Title Guarantee & Trust Co.	Jersey City, N. J.	20,600	Sav. Dept.	Adm. Fd.	7,395.56	7,395.56
				Total	$250,003.92	$250,003.92

Готівка молодечого департаменту У. Н. С. знаходиться в отсих банках:

Імя банку:	Місцевість:	Ч. кн.:	Конто:	Назва фонду	Сума:	Разом:
Elizabeth Trust Co.	Elizabeth, N. J.	3,730	Sav. Dept.	Mort. Fd.	$ 6,630.97	
Elizabeth Trust Co.	Elizabeth, N. J.	10,474	Sav. Dept.	Mort. Fd.	930.18	$ 7,561.15
Harmonia Mutual Sav. Ass'n	Elizabeth, N. J.	21,446	Sav. Dept.	Adm. Fd.	26,176.45	26,176.45
Union County Trust Co.	Elizabeth, N. J.		Check Acc't	Adm. Fd.	1,148.29	1,148.29
N. J. Title Guar. & Trust Co.	Jersey City, N. J.	18,336	Sav. Dept.	Adm. Fd.	3,959.34	
N. J. Title Guar. & Trust Co.	Jersey City, N. J.		Check Acc't	Adm. Fd.	4,455.03	
N. J. Title Guar. & Trust Co.	Jersey City, N. J.		Special Acc't		912.60	9,326.97
Public Nat'l Bank & Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't	Mort. Fd.	11,232.26	11,232.26
First National Bank	Jersey City, N. J.		Check Acc't		2,311.64	2,311.64
				Total	$57,756.76	$57,756.76

Готівка Сиротинця-захисту У. Н. С. знаходиться в отсих банках:

Імя банку:	Місцевість:	Ч. кн.:	Конто:	Сума:	Разом:
Nat'l Newark & Essex Banking Co.	Newark, N. J.	20,360	Sav. Dept.	$2,585.84	$ 2,585.84
U. S. Saving Bank of Newark, N. J.	Newark, N. J.	140.488	Sav. Dept.	6,387.07	6,387.07
			Total	$8,972.91	$8,972.91

Фонд ім. С. Ядловського ульокований:

Імя банку:	Місцевість:	Ч. кн.:	Конто:	Сума:	Разом:
Provident Inst. for Savings	Jersey City, N. J.	5,279	Sav. Dept.	$2,544.63	$2,544.63

Звіт з фонду бл. п. Семена Ядловського.

З днем 31 грудня 1937 р. цей фонд виносив	$2,519.44
Процент з банку	25.19
З днем 30 червня 1938 р. цей фонд виносить	$2,544.63

Звіт Захисту-Сиротинця У. Н. Союзу.

З днем 31 грудня 1937 року цей фонд виносив	$34,114.84
Процент від бондів	468.75
Процент з банків	14.32
З днем 30 червня 1938 р. цей фонд виносить	$34,597.91

Фонд Сиротинця-захисту інвестований:

У бондах	$25,625.00
У готівці	8,972.91
Разом	$34,597.91

Головна контрольна комісія У. Н. Союзу перевела вповні контролю майна і діловодства У. Н. Союзу і отсим стверджує, що одно і друге знаходяться в якнайліпшім порядку.

Переведено контролю в днях від 18-го до 27-го липня 1938 року.

ГОЛОВНА КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ У. Н. СОЮЗУ:
Д. Капітула, предсідник; **д-р А. Т. Кібзей**, заст. предс.; **О. Е. Малицький**, секретар; **Степан Куропась, Роман І. Смук**, члени комісії.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

Придане.

Підслухана розмова двох жебраків:

— А в ночі під „Віденкою" вже не стоїте?

— Ні. Я віддала замуж старшу дочку і місце мусіла віддати зятеві як придане.

УКРАЇНСЬКА ФІЛЬМОВА КОРПОРАЦІЯ ПОВІДОМЛЯЄ ПРО ВИКІНЧЕННЯ ФІЛЬМИ „МАРУСЯ"

Українська Фільмова Корпорація („Украфільм") повідомляє офіціяльно про закінчення фільми „Маруся" отсим листом:

Маємо за шану повідомити Українське Громадянство, що цими днями ми закінчили велику продукцію української національної фільми під назвою „Маруся", яка основана на широко відомій українській побутовій драмі М. Старицького.

Цю фільму випродукувано при найліпших технічних силах американської фільмової продукції, а з українського боку при активній участі славного пана професора Олександра Кошиця та співпраці інших визначних українських мистців: професора Романа Придаткевича, артиста-маляря Івана Кучмака, пані професорової Т. Кошиць, інж. Андрія Кістя, визначного громадянина Володимира Кедровського, пані інж. Софії Безручкової та інших осіб.

Виконано величезну працю, яка впродовж року вимагала величезної духової енерґії і великих матеріяльних засобів!

Щира подяка всім мистцям, артистам і артисткам та всім, що приймали участь в нашій фільмі, а зокрема українській пресі, за підтримку нас у цій тяжкій роботі.

Просимо Українське Громадянство підтримати цю нашу фільму і тим допомогти розбудові української фільмової індустрії.

Бажаючи, щоб якнайскорше нашу фільму „Маруся" висвітлювано по всіх краях, по всіх континентах, а також щоб цей бизнес (висвітлювання фільми) був під опікою наших людей, ми отсим просимо заінтересованих у цій справі, щоб старалися перебрати від нас бизнес цеї фільми на певних умовах.

По інформації в цій справі, просимо писати до представника фільми, п. Миколи Новака, на таку адресу:

Ukrafilm Corporation
747 Broadway, New York, N. Y.

Іван Петровський,
голова корпорації;
Микола Данильченко,
фінансовий секретар.

Ню Йорк, Н. Й., 6. серпня 1938.

В часописі російських еміґрантів „Последнеє Новості", який виходить у Парижі, стрічаємо таку знамениту ілюстрацію до відносин у Большевії:

Весна. В садку молодий хлопець і дівчина. Вона кокетливо підходить:

— Вася, ви любите вже когось?

— Люблю.

— І обожаєте?

— Обожаю.

— А кого? Скажіть!

— Товариша Сталіна.

———o———

В галицькій кооперативі.

Жебрак: Дайте кусничок хліба!

Крамар: Не маю початого, самі цілі.

Жебрак (виймає з торби кілька кусників): То прошу дати цілий, я видам вам решту!

СКРИПКА МОЦАРТА.

„Версайське т-во концертів" придбало дорогоцінний інструмент: скрипку неаполітанського майстра Ніколя Каяно. Цю скрипку подарував неаполітанський король Карло III. донці Людвика XV. Аделяйді, якій удалося в 1791 р. втекти з Франції підчас великої революції. Перед відходом з Версаю Аделяйда подарувала скрипку одній з придвірних дам, Ляваль Монморансі.

Підчас одного зо своїх гостинних виступів у Версаю Моцарт попросив, щоб йому дали скрипку. Його бажання якстій виповнили і Моцарт відіграв на скрипці княжни Аделяйди один зо своїх концертів. Тепер по 147 роках скрипка, на якій грав Моцарт, вертається назад до апартаментів королівської палати у Версаю. Підчас візити англійського короля Юрія VI. та королевої Єлисавети відомий скрипак Казадезій відіграв на цій скрипці „концерт" Моцарта.

І брехати штука.

Один багач мав трьох наймитів. А що був веселий, то хотів все щось цікавого послухати. Одного разу каже:

— Хто з вас найліпше збреше, дістане десять долярів.

— Я ще ніколи не брехав — каже перший.

— Я знову взагалі не потрапив би щось збрехати — каже другий.

— Мої товариші сказали чисту правду — додав третій і дістав десять долярів.

———o———

Відрубала.

Він: Не розумію вас, пані, як можете носити волосся іншої жінки.

Вона: А ви хіба не носите на собі вовни іншого барана?

ТАРЗАН ПІД ВОГНЕМ.

(63)

Док, зрозуміло, не знав, що говорить Ґолм. Та скоро він догадався, що дикуни орґанізують погоню. Шість з них почали немов малпи вряпуватися на скали в напрямі місця, де він стояв. Док стиснув у руці лука і не знав, що далі має робити. Всіх шістьох він не міг застрілити. А тимчасом дикуни спиналися все вище і вище. Їх очі горіли ненавистю.

А Тарзан тимчасом гнався з цілої сили по подвірю тюрми, виминаючи чорних вояків і прямуючи до нетрів. Коли побачив, що чорні заступають йому дорогу, він мов олень кинувся на бік і втікав далі. Та з іншої сторони вискочив знов гурт вояків з наставленими рушницями. Тепер здавалося, що він не втече. З усіх сторін він був окружений.

Поглянувши довкруги себе, Тарзан подався в те місце, де було найбільше вояків. Всі думали, що він зійшов з ума. А вояки, що стояли попереду нього, наїжили кріси з багнетами. Чорні вже думали, що він сам хоче поповнити самогубство. Дійсно, Тарзан розігнався з цілої сили і ніби хотів скочити на багнети. Та фактично він скочив на дерево, що там стояло.

А те дерево притикало до крайчика нетрів. Вискочивши на дерево, він чимскорше почав перескакувати з галузи на галузь та зближуватись до місця, де притикало інше дерево. Чорні отямились і зрозуміли його плян. Вони змірились крісами і видали сальву стрілів. А далі вистрілили знов і знов. Відгомін пішов лісом. Та Тарзан не впав від стрілів.